

Sayı : B100TSH0110002-104-02-01

Konu : Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi

14.07.06

11494

GENELGE
(2006/81)

- İlgi: a) 30/12/2003 tarihli ve B100TSH0110002/20 409 sayılı genelge.
b) 31/03/2004 tarihli ve B100TSH0110002/5367 (2004/46) sayılı genelge.
c) 06/08/2004 tarihli ve B100TSH0110002/12 875 sayılı yazı.
ç) 11/03/2005 tarihli ve B100TSH0110002/3580 (2005/40) sayılı genelge.
d) 10/03/2006 tarihli ve B100TSH0110002/3079 sayılı yazı.

Ülkemizde 2002 yılından beri görülmeye başlayan ve önemli bir halk sağlığı problemi olan Kırım-Kongo kanamalı ateşi (KKKA) ile ilgili bütün uygulamaların ilgi genelge ve yazılar çerçevesinde yapıldığı malumunuzdur.

Hastalıkla mücadele kapsamında başarılı birçok çalışma Bakanlığımızın eş güdümünde gerçekleştirilmiştir. Ancak, uygulamada zaman zaman aşağıda belirtilen aksaklık ve olumsuzluklarla da karşılaşmaktadır.

Belirlenen aksaklıklar genel olarak:

- ✓ İlgi (a) yazı ekinde örneği ve doldurma talimatı yer alan Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi Vaka Bildirim Çizelgesi'nin yapılan vaka tanımları çerçevesinde doğru ve okunaklı olarak doldurulmadığı, epi numaralarının yazılmadığı ve birer nüshalarının Bakanlığımıza ulaştırılmadığı,
- ✓ Her ay sonunda Bakanlığımıza bildirilmesi gereken kesin KKKA vaka ve ölüm icmalarının gönderilmediği,
- ✓ Kan ve serum örneklerinin, biyogüvenlik önlemleri alınmadan uygun olmayan şartlarda, bazen de hasta sahipleri ile laboratuvara yollandığı,
- ✓ Hastalara ait ikinci numunelerin alınmasında gerekli titizliğin gösterilmediği; ancak, şikâyeti olmayan kişilerden "temaslı" diye bahsedilerek numune alındığı ve laboratuvara gönderildiği şeklindedir.

KKKA vakalarının ve epideminin doğru bir şekilde izlenmesi yanında, gerekli kontrol ve korunma önlemlerinin alınması için söz konusu aksaklıkların giderilmesinin önemi bilgileriniz dâhilindedir.

Sayı : B100TSH0110002-104-02-01

Konu : Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi

Diğer taraftan, KKKA ile ilgili hususlar Bilimsel Danışma Kurulunda da görüşülmüş ve değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirmelere göre:

- Hastalığın bulaşmasında birinci derecede sorumlu olan kenelerin son konaklarının özellikle sığırlar başta olmak üzere, memeli çiftlik hayvanları olması dolayısıyla, bu hayvanlarda kene mücadelesinin ilgili kurum ve kuruluşların yönlendirmeleriyle yapılmasının faydalı olacağı,
- Vücuda yapışan kenelerin bir cımbız yardımıyla vücuttan uzaklaştırılması kolay bir işlem olduğundan, vatandaşların keneleri çıkarmak üzere sağlık kuruluşlarına başvurmalarına gerek bulunmadığı; ancak, sağlık kuruluşuna müracaat edenlere de icap eden yardımın yapılması gerektiği,
- Vücuda yapışan kenenin cerrahi müdahale ile çıkarılmasının yanlış olduğu, bu uygulamada bazı sakıncaların bulunduğu,
- Vücutundan kene alınan vatandaşların hastaneye yatırılmasına ve tahlil yapılmasına gerek olmadığı; kenenin çıkarıldığı yere antiseptik uygulanmasının uygun olduğu,
- Vatandaşların kendilerini 10 gün süreyle izlemeleri; ani başlayan ateş, baş ağrısı, yoğun halsizlik, bulantı ve kusma gibi şikâyetlerinin olması hâlinde sağlık kuruluşuna müracaat etmelerinin daha uygun olduğu,
- Elde ettiğimiz tecrübeler, kenenin vücuttan uzaklaştırılması için eğri uçlu penslerin daha uygun olduğunu gösterdiğinden (www.kirim-kongo.saglik.gov.tr), ilgili bütün sağlık kurum ve kuruluşlarında böyle bir pensin bulundurulmasında yarar görüldüğü,
- Kene varlığını kontrol altına almak amacıyla çevreye yönelik ilaçlama yapılmasının şimdilik gereksiz olduğu; park ve mesire yerleri gibi sınırlı alanlarda ilaçlama yapılmak istenirse, çok yoğun kene varlığı olması durumunda, çevreye ve halk sağlığına yönelik etkileri iyi bilinen insektisitlerle uzmanların kontrolünde yapılmasının temini,
- KKKA'da uygulanabilecek etkin bir aşı ile tedavide kullanılabilecek etkili bir ilacın bulunmamasından ötürü, hastalıktan korunmada esas kişisel korunma önlemlerinin oluşturduğu,
- Uygulanabilir kişisel korunma önlemlerinin ise:
  - ✓ Kırsal alan ziyaretlerinde mümkün olduğunca vücutta açık kısım kalmamasına özen gösterilmesi, kenelerin daha kolay fark edilmesi amacıyla açık renkli elbiselerin tercih edilmesi,

Sayı : B100TSH0110002-104-02-01

Konu : Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi

- ✓ Kenelerin vücuda girebileceği yerlerin kapatılması (örneğin pantolon paçalarının çorap içine alınması, çizme giyilmesi),
- ✓ Vücudun açık yerlerine repellent veya böceksavar olarak bilinen böcekleri uzaklaştırıcı ilaçların sürülmesi; bunun yanı sıra, uygun kalıcı insektisitlerin de elbiselere emdirilerek kullanılmasında yarar olduğu,
- ✓ Zaman zaman vücudun kene yönünden muayenesi, kene varsa bir cımbız yardımıyla patlatmadan ve koparmadan çıkarılması; kenenin çıkarıldığı yere antiseptiklerin uygulanması,
- ✓ Vücuttan uzaklaştırılan kenenin çamaşır suyu, alkol veya insektisit vb. içine atılarak öldürülmesi,
- ✓ Kenelerin hiçbir şekilde elle patlatılmaması ve öldürülmemesi,
- ✓ Ayrıca, keneleri vücuttan uzaklaştırmak amacıyla, gazyağı ve kolonya gibi kimyasal maddeleri dökmek veya yanan sigarayı ve kibriti keneye değdirmek gibi yöntemlere başvurulmaması olduğu; bu sebeple de toplumun ve sağlık çalışanlarının eğitimlerine devam edilmesi yönünde kanaat hâsıl olmuştur.

Keyfiyete ilişkin olarak bilgilerinizi, yukarıda belirtilen konular ile halkın ve sağlık çalışanlarının bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesine yönelik çalışmaların Bakanlığımız tarafından gönderilen eğitim materyalleri çerçevesinde yapılmasının temini yanında, genelgemizin ilgili bütün kurum ve kuruluşlara da ulaştırılmasının sağlanması hususlarında ilgililere emirlerinizi rica ederim.

Prof. Dr. Necdet ÜNÜVAR
Bakan a.
Müsteşar

DAĞITIM:

81 İl Valiliğine